

ВРАХУВАННЯ ДИСФУНКЦІЙ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА У МОДЕЛЮВАННІ ТА ДОСЛІДЖЕННІ ЙОГО РОЗВИТКУ

К.т.н. О.В. Піскунова

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Україна, м. Київ
EPiskunova@rambler.ru

Управління розвитком малого підприємництва з боку державних та місцевих органів влади має спиратись на поглиблений науковий аналіз його проблем, потребує розроблення методики оцінювання ефективності інструментів державного регулювання розвитку малого бізнесу на підґрунті сучасних наукових методів дослідження, зокрема на підґрунті моделювання функціонування та розвитку малого підприємства за різних форм державної фінансової підтримки. При цьому невизначеність та динамічність зовнішнього середовища, в якому функціонують малі підприємства, суттєво ускладнює процес моделювання та вимагає принципово нових підходів. Таким новим підходом може виступати системна парадигма, принципи якої стосовно функціонування підприємства розглянуті в роботі [1]. Одним з основних концептуальних положень системної парадигми є положення про дисфункції підприємства: «у всіх системах є свої недоліки або дисфункції, специфічні саме для них, які є одним з основних джерел відмінностей між підприємствами, що забезпечують їх різноманітність, необхідну для ефективного функціонування ринку. Визнання стійких дисфункцій вказує на недосконалість підприємства за всіма критеріями одночасно» [1].

Виходячи з вищевикладеного сформульовано наступну мету роботи: метою дослідження є розроблення концептуальних положень та інструментарію щодо моделювання розвитку малого підприємства на засадах системної парадигми з урахуванням його можливих дисфункцій для оцінки ефективності фінансово-кредитної підтримки малого підприємства.

Аналіз функціонування вітчизняних малих підприємств дозволив виокремити найбільш поширені їх дисфункції, до яких віднесено мінімізацію

обсягу сплачуваних податків і зниження собівартості продукції за рахунок зниження її якості. Зупинимось детальніше на цих дисфункціях.

Не зважаючи на введення в дію Податкового кодексу України та зменшення ставок деяких податків, навантаження на вітчизняні підприємства, особливо на ті, структура витрат яких характеризується значною часткою витрат на заробітну плату, залишається досить суттєвим. Передусім воно обтяжливе для малих підприємств, які дуже часто функціонують на межі банкрутства. Така ситуація призводить до значної «тінізації» діяльності малих підприємств. Було побудовано модель динаміки малого підприємства, яка дозволяє прогнозувати ключові показники функціонування та розвитку малого підприємства за його часткового ухилення від сплати податків. Як показав аналіз, проведений на основі моделі, внаслідок тінізації фіктивний прибуток підприємства може бути суттєво нижчим за фактичний, а це може призводити до гальмування розвитку підприємства.

У випадку спроби малого підприємства знизити собівартість вироблюваної продукції за рахунок зниження її якості, умови його функціонування будуть характеризуватись невизначеністю складної структури, обумовленою комплексною дією як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Опис невизначеності такого типу пропонується здійснювати, використовуючи поняття композиційної невизначеності, що означає таку невизначеність, для якої характерна суперпозиція нечіткої та стохастичної невизначеностей. У цьому разі для моделювання розвитку малого підприємства доцільно застосовувати випадково-нечіткі величини [2-3].

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Клейнер Г. Системная парадигма и теория предприятия // Вопросы экономики, 2002 (6), №10. С. 47-69.
2. Лю Б. Теория и практика неопределенного программирования. Бинум. Лаборатория знаний, 2005. – 416 с.
3. Піскунова О.В. Моделювання управлінських рішень щодо розвитку малого підприємництва. – К.: КНЕУ, 2010. – 334 с.